

Aan het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Antwerpen
Stadhuis
Grote Markt, 1
2000 Antwerpen

omgevingsvergunning@antwerpen.be

Geacht college,

Betreft: Bezwaarschrift tegen omgevingsvergunningsaanvraag ref. 2022047721
Herinrichting kruispunt Frans van Dunlaan met Prins Boudewijnlaan (R11 x N173)

Natuurpunt Zuidrand Antwerpen vertegenwoordigd door de ondergetekenden, wenst hierbij bezwaar in te dienen tegen voormelde aanvraag en dit om volgende gemotiveerde algemene en gedetailleerde redenen:

Algemeen

Het plan dat nu voorligt vormt in feite een onderdeel van een oud gedateerd plan rond de R11 waarbij de gepaste verplichte analyse omtrent de mogelijke impact-MER en de daaraan verbonden consultaties, ontbraken. Aan deze bepalingen werd toendertijd reeds geen afdoend gevolg gegeven, bijgevolg is procedureel bekenen dit dossier nog steeds niet compleet en ontvankelijk voor uitvoering.

Bovendien kunnen er ernstige vraagtekens gesteld worden bij de interpretatie van wettelijke bepalingen. Het komt een screening-MER niet toe om de wet te interpreteren, wel om ze gepast uit te voeren. In het voorliggend voorstel worden interpretaties gemaakt rond wat mag in bepaalde betemmingszones (vb rond de parkings) of hoe een Europese richtlijn dient geïnterpreteerd (vb rond de habitatsrichtlijn). Hierdoor meet de vergunningsaanvrager en zijn expert zich de rol van wetgever toe ipv een vergunningsaanvraag in te dienen die gepast alle noodzakelijke feiten aanbrengt ter staving van de aanvraag.

In het bijzonder wordt er in dit plan te weinig onderzoek gedaan naar de impact op de omgeving, biodiversiteit, groen- en waterbeheer, nochtans cruciale aspecten van een geïntegreerd en modern vergunningsbeleid. Reden hiertoe is dat een geïntegreerde visie waarbij alle doelstellingen gezamenlijk overwogen en afgewogen worden, ontbreekt en enkel de mobiliteitsaspecten éézijdig aan bod komen.

Zoals reeds door meerdere partners aangehaald, ontbreekt het tevens aan een onderbouwde en geïntegreerde stedenbouwkundige visie, waarbij relevante omgevingsaspecten worden bekenen en gepast worden behandeld.

In concreto ondersteunen we volgende meer gedetailleerde argumenten:

1. Het aanvraagdossier is onvolledig

1.1. De bij de aanvraag gevoegde plannen zijn niet volledig en onduidelijk

In principe dienen er 3 soorten plannen te worden gevoegd bij de aanvraag nl. een plan van de van de bestaande toestand, een plan met de vergunde toestand en een plan van de nieuwe te vergunnen toestand. Het plan van de vergunde toestand ontbreekt zodat de onvergunde aspecten niet kunnen worden nagegaan.

Het plan van de nieuw te vergunnen toestand, is bovendien erg moeilijk leesbaar aangezien het bovenop het plan met de bestaande toestand werd getekend, waardoor de gewenste transparantie niet verzekerd is.

Aangezien de ingediende plannen onvolledig zijn en onduidelijk- is de aanvraag onvolledig en dus onontvankelijk.

1.2. Er werd geen ontheffing verleend voor de gestelde ontbossing.

Volgens het boscompensatievoorstel wordt er 6.405 vierkante meter ontbost. Daarvan wordt nauwelijks iets in de lokale omgeving gecompenseerd. Als Natuurvereniging staan we er op dat compensaties steeds, zo lokaal mogelijk en ecologisch correct gebeuren. Dit is in het huidige voorstel niet voorzien en of op zijn minst ongepast en niet lokaal.

Volgens het aanvraagformulier i.v.m. de ontbossing kan de vergunningsaanvraag pas behandeld worden nadat er een voorafgaande ontheffing van het ontbossingsverbod werd verkregen (zie: punt 6 boscompensatievoorstel). Dit is een niet correcte interpretatie, getuige het advies van het Agentschap Natuur en Bos welke voorbehoud maakt voor de voorliggende plannen.

De aanvraag is dus ongeldig omdat het dossier op een cruciaal punt onvolledig is.

1.3. Het dossier is ook onvolledig omdat er onduidelijkheid is over de bestaande toestand.

De parkings in parkgebied zijn duidelijk onvergund en er zijn grote vraagtekens te stellen bij de vergunnings situatie van de huidige R11 (deels in parkgebied gelegen).

2. Ontbreken van een MER-rapport

Een deel van het project omvat de oprit van de E19 en dus de aanpassing van een autosnelweg, waardoor cfr de geldende wetgeving een volledige MER moet worden opgemaakt. Het project is verder gelegen nabij een kwetsbaar gebied, het vlakbij gelegen habitatrichtlijngebied, Fort 5. Dit impliceert dat een onderzoeksplicht omtrent de impact van de werken op dit gebied, so-wie-so van toepassing is. Dit gegeven ontbreekt volledig, doordat de vergunningsaanvrager een eigen interpretatie geeft aan de geldende habitatrichtlijn. Het is niet de afstand tot, maar wel de mogelijke impact tot, die bekeken dient te worden.

Verder noteren we dat volgende aspecten ontbreken of te weinig aan bod kwamen in het aanvraag dossier:

- Een gepaste mobiliteitsstudie ondanks het feit dat het om de heraanleg van belangrijke wegen gaat. Er is enkel een zeer oppervlakkige parkeerstudie gebeurd
- Duidelijkheid omtrent de bodemkwaliteit van de af te graven gedeelten (oa spoorwegberm).
- De gevolgen voor de ligging in overstromingsgevoelig gebied.
- Hydrologische en hydrografische gegevens omtrent de gewijzigde waterhuishouding door de gezamenlijke werken.
- Bijkomende impact op de lucht- en geluidskwaliteit

- Effecten op de biodiversiteit. Vogels en vleermuispopulaties van het beschermde natuurgebied liggen binnen de straal van de impact zone, waardoor de Europese habitat richtlijn in dit geval van toepassing is.
- De zone van de spoorwegberm werd door de overheid steeds aangehaald als een belangrijk natuurverbindingsgebied. Dit wordt door dit project verder onderbroken zonder onderzoek, motivatie en alternatief overweging.

Besluit: Het verkennend MER onderzoek werd ongepast, en onvolledig uitgevoerd en bevat belangrijke hiaten en fouten. In dit geval is een volledige MER vereist.

3. Het project is zonevreemd

Het kruispunt is gelegen in een gebied dat in het gewestplan van 3 oktober 1979 wordt gekenmerkt als woongebied. De wegeninfrastructuur ligt verder deels in parkgebied.

Deze indeling wordt momenteel niet in vraag gesteld en zelfs bevestigd in het nieuwe ontwerp van strategisch Ruimteplan Antwerpen. Het gebied wordt daar gekenmerkt als “stedelijke woonfunctie” en “residentiële wijk”. De bestaande groenstructuur maakt onderdeel uit van een klimaatcorridor.

Het voorliggende plan past niet in deze bestemmingszones waardoor er in principe een Ruimtelijk Uitvoeringsplan dient te worden opgemaakt voralweer er een vergunningsaanvraag kan worden ingediend. Wat de wensen van de vergunningsaanvrager ook mogen zijn, er kan niet ongepast afgeweken worden van formele bestemmingen.

Belangrijk is verder dat de omvang en beperkende maatregelen voor de ontbossing en de bijkomende verharding niet werden aangetoond, noch onderzocht.

Volledigheidshalve kan daar nog aan toegevoegd worden dat een deel van het project in een reservatiestrook voor een tramlijn ligt waar in principe niets anders mag vergund worden.

Het voorstel kan bijgevolg niet worden vergund wegens manifeste onverenigbaarheid met de huidige bestemmingen voorzien in het gewestplan.

4. Het plan is in strijd met de goede ruimtelijke ordening

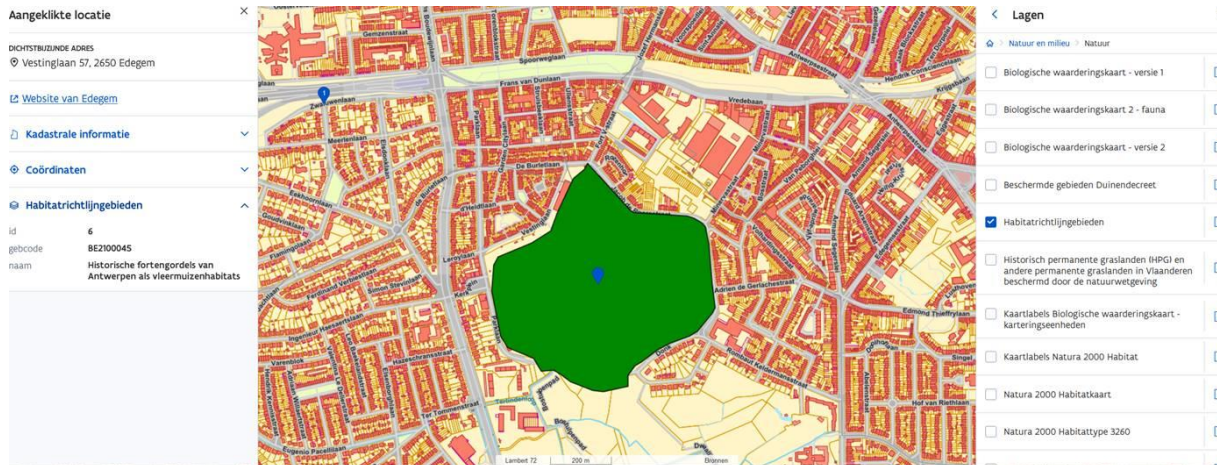
Aansluitend kan worden opgemerkt dat het project ook niet in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening aangezien de inpasbaarheid in de omgeving niet werd bekeken. Een integrale visie is duidelijk ontbrekende aangezien de aanvraag enkel ingaat op de lokale verkeersdoorstroming, zonder omgevingsaspecten ten gronde te bekijken.

5. Het plangebied ligt nabij het habitatrictlijngebied Fort 5 wat een impact analyse vereist

Fort 5 is een formeel habitat gebied met Europese bescherming inclusief instandhoudings-doelstellingen voor vleermuizen. Er werd in het dossier geen afdoende impactsanalyse gemaakt zoals voorzien in de Europese habitatwetgeving omdat de vergunningsaanvrager een ongepaste en interpretatie geeft aan de wetgeving (afstand ipv impact). Alleen al dit feit vernietigt ons inziens de ontvankelijkheid en gegrondheid van de aanvraag.

In het uitgebreid bosbeheerplan voor dit gebied wordt o.m. gesteld: *“Bos in en rond de fortdomeinen is belangrijk als buffering maar is ook belangrijk als jachtgebied en verbingsgebied voor heel wat soorten vleermuizen”(p.22).*

Het bos dat men nu wil rooien is aan de noordzijde van het fort het enige nabij gelegen bosgebied en vormt ook een belangrijke natuurlijke verbinding met de volgende forten. Vogels, vleermuizen en insecten gebruiken deze zone als verbingsgebied.

Cfr de biologische waarderingskaarten, is het ook een biologisch waardevol gebied:

Roaien en ergens anders planten brengt geen soelaas voor het lokale biodiversiteitsherstel, of de natuurverbindingswaarde van de berm.

Het natuurdecreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu stelt in artikel 16 de zorgplicht in:

"Iedereen die handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, en die weet of redelijkerwijze kan vermoeden dat de natuurelementen in de onmiddellijke omgeving daardoor kunnen worden vernietigd of ernstig geschaad, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijze van hem kunnen worden gevergd om de vernietiging of de schade te voorkomen, te beperken of te herstellen. "

Artikel 16 voorziet verder:

"§ 1. In het geval van een vergunningsplichtige activiteit, draagt de bevoegde overheid er zorg voor dat er geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan door de vergunning of toestemming te weigeren of door redelijkerwijze voorwaarden op te leggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen.

§ 2. Een activiteit waarvoor een kennisgeving of melding aan de overheid vereist is, kan enkel uitgevoerd worden indien geen vermijdbare schade kan ontstaan en voor zover de aanvrager zich in voorkomend geval gedraagt naar de code van goede natuurpraktijk."

De huidige vergunningsaanvraag is op zijn minst een inbreuk op de natuurzorgplicht en wat betreft de impact op Fort 5 tevens in strijd met de habitatsrichtlijn.

Er werd bovendien geen motivatie aangereikt of mitigerende maatregelen voorgesteld. Alternatieve mogelijkheden met oog op de vrijwaring van het bestaande bomenbestand werden niet beschouwd. De aanvrager heeft het aspect “*vermijdbare schade*” niet onderzocht.

Het behoud van de bestaande (waardevolle) bomen dient cfr de natuurwetgeving maximaal nagestreefd. Complementair behoren, de ecologische waarde, de klimaatimpact, lokale geluidswering en waterregulerend effect van de bomen tot het algemeen belang.

De impact van het rooien van de bomen, in het bijzonder de waardevolle, is derhalve niet beperkt, in strijd met het natuurbehoud en dient evenmin het algemeen belang.

Voor de toepassing van art. 14 van het Soortenbesluit geldt geen schadedrempel. In principe kan iedere schade aan het leefgebied van een beschermde dier of plantensoort dus leiden tot een ongunstige soortentoets, los van de grootteorde of de aard van de schade.

Er kan in dit kader worden verwezen naar een arrest van 29 september 2022 met nummer RvVb-A-2223-0072 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen inzake VZW Bescherm Bomen en Natuur / Vlaamse Waterwegen, waarbij het hakhoutbeheer langs kanalen en waterlopen, dewelke werd uitgevoerd zonder soortentoets, werd teruggefloten.

In het kader van de verscherpte natuurtoets volstaat het dus niet *om vast te stellen dat er geen sprake is van een ‘betekenisvolle’ aantasting van de natuurwaarden*. Elke vorm van onvermijdbare en onherstelbare schade moet in beginsel worden uitgesloten, wat inhoudt dat ook *een kans op onvermijdbare schade en onherstelbare schade voldoende is om een vergunning te weigeren* (zie RvVb 19 augustus 2021, nr. RvVb-A-2021-1292, Bescherm Bomen & Natuur vzw, p. 30).

Zie ook: arrest van 20 september 2022 met nummer RvVb-UDN-2223-0052 inzake VZW Bescherm Bomen en Natuur, waar de Raad voor Vergunningsbetwistingen oordeelde dat bomen belangrijk zijn en niet mogen gekapt worden en er ook moet gezocht worden naar oplossingen waarbij bomen behouden worden.

Er moet dus voor het huidig plan in eerste instantie een passende beoordeling worden gemaakt voor de effecten van het plan op de biodiversiteit, in dit geval in het bijzonder het bomenbestand en de vleermuispopulatie.

Er kan in principe geen vergunning verleend worden voor werken (ontbossing) die een beschermde diersoort zoals de erkende vleermuispopulaties van Fort 5 zouden impacteren. Zoals gesteld ontbreekt deze analyse in het dossier.

6. Participatie en overleg

De toelichtingen bij het plan waren éézijdig waarbij enkel de technici van het AWW aan het woord kwamen alsmede een vertegenwoordiger van de Stad Antwerpen die het opnam voor “buurtparkings”. Aandacht voor de groen, waterafvoer, natuur en omgevingsaspecten kwamen niet aan bod.

Het is verder onduidelijk waarom direct bevoegde diensten met gepaste expertise zoals de waterdients, de groendienst en de diensten mobiliteit en omgeving niet werden geconsulteerd?

Andere duidelijke interessegroepen werden tevens niet geconsulteerd waardoor het participatiebeginsel -een grondwettelijk recht- geschonden is.

Besluit

Het plan in de huidige versie niet vergund kan worden omdat:

- het dossier onvolledig
- het éézijdig werd benaderd, enkel vanuit het oogpunt van de verkeersdoorstroming en andere, inclusief wettelijke, aspecten negeert. Het ontbreekt daarbij aan een integrale visie
- het niet in overeenstemming is met wettelijke bepalingen van de habitatswetgeving en het geldende gewestplan
- er eerst een ruimtelijk uitvoeringsplan nodig is, om indien relevant, een vergunnings-aanvraag in te dienen conform de geldende bestemming
- er tevens een MER nodig is gezien de oprit naar de autostrade wordt gewijzigd
- de impact op de waterafvoer, biodiversiteits en geluidskwaliteit ontbreekt
- in het algemeen de plannen niet passen in de omgeving en het de leefkwaliteit
- de aanvrager de wetgeving interpreteert ipv gepaste uitvoering te geven aan de vergunningsaanvragings eisen

Natuurpunt is zeker niet gekand tegen een veilige verkeerssituatie, integendeel. De voorliggende plannen verhelpen dit probleem echter niet echt, terwijl er vele andere probleemfacetten gecreëerd worden door het voorstel. De verouderde en éézijdige visie die de basis vormen van dit plan zijn echter geen goede basis voor een gedragen, veilig en omgevingsvriendelijk herinrichtingsvoorstel.

Voor Natuurpunt Zuidrand Antwerpen,
Edegem, 10 november 2023

Hugo Waeterschoot

Voorzitter

Erlend Hansen

Secretaris

